

XXXVI Ogólnopolski Zjazd Agrometeorologów i Klimatologów

Stowarzyszenie
Klimatologów
Polskich

Streszczenia prac

18–20 września 2013
SGGW w Warszawie

KOMITET ORGANIZACYJNY:

Dr inż. Tomasz Rozbicki – współprzewodniczący
Dr hab. Elwira Żmudzka – współprzewodnicząca
Dr inż. Dariusz Gołaszewski – sekretarz
Ewa Kazubek
Dr inż. Małgorzata Kleniewska
Dr inż. Grzegorz Majewski
Mgr inż. Wiesława Przewoźniczuk
Dr Katarzyna Rozbicka
Mgr inż. Mariusz Truszkowski

KOMITET HONOROWY:

Dr hab. Romuald Madany
Prof. dr hab. Czesław Koźmiński
Prof. dr hab. Janusz Paszyński

KOMITET NAUKOWY:

Przewodniczący: dr hab. inż. Andrzej Żyromski, prof. nadzw. – UP we Wrocławiu

Prof. dr hab. inż. Bożena Michalska – ZUT w Szczecinie
Prof. dr hab. Krzysztof Błażejczyk – UW w Warszawie
Dr hab. Andrzej Doroszewski prof. nadzw. – IUNG-PIB w Puławach
Prof. dr hab. Kazimierz Kłysik – UŁ w Łodzi
Prof. dr hab. Leszek Kuchar – UP we Wrocławiu
Prof. dr hab. inż. Leszek Łabędzki – ITP w Bydgoszczy
Prof. dr hab. inż. Janusz Miczyński – UR w Krakowie
Dr hab. Krzysztof Mięgała, prof. UWr – UWr we Wrocławiu
Prof. dr hab. Janusz Olejnik – UP w Poznaniu
Prof. dr hab. Rajmund Przybylak – UMK w Toruniu
Prof. dr hab. inż. Marian Rojek – UP we Wrocławiu
Dr inż. Tomasz Rozbicki – SGGW w Warszawie
Prof. dr hab. inż. Zbigniew Szwejkowski – UWM w Olsztynie
Prof. dr hab. inż. Jacek Żarski – UTP w Bydgoszczy

ISBN 978-83-7583-477-2

Druk: POLIMAX s.c., ul. Nowoursynowska 161L, 02-787 Warszawa

Rajmund Przybylak, Marta Kobyłecka

Katedra Meteorologii i Klimatologii, Wydział Nauk o Ziemi
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
Department of Meteorology and Climatology, Faculty of Earth Sciences
Nicolaus Copernicus University

Opady atmosferyczne w Żaganiu (SW Polska) w okresie 1781-1792 Atmospheric precipitation in Żagań (SW Poland) in the period 1781-1792

słowa kluczowe: Polska, opady atmosferyczne, pomiary wczesnoinstrumentalne, klimatologia historyczna, sieć mannheimska

key words: Poland, atmospheric precipitation, early-instrumental measurements, historical climatology, Mannheim's network

Celem artykułu jest zbadanie podstawowych cech zmienności opadów atmosferycznych w Żaganiu w okresie 1781-1792 oraz określenie zmian jakie zaszły w stosunku do warunków współczesnych (1971-2000), reprezentowanych przez dane ze stacji Wrocław.

W Żaganiu (południowa-zachodnia Polska), w ramach tzw. sieci mannheimskiej zorganizowanej przez Palatyńskie Towarzystwo Meteorologiczne (*Societas Meteorological Palatina*), prowadzone były pomiary i obserwacje meteorologiczne w latach 1781-1792. Seria pomiarowa z Żagania jest drugą najstarszą serią w Polsce zebraną w ramach zorganizowanej sieci stacji meteorologicznych, po XVII-wiecznej serii warszawskiej (sieć florentyńska).

Pomiary opadów atmosferycznych w Żaganiu prowadzono raz na dobę o godzinie 14.00. Mierzono ilość spadłej wody zgromadzonej w mosiężnym zbiorniku, do którego woda opadowa spływała systemem rurek z odbiornika kwadratowego o powierzchni 4 stóp kwadratowych. Odbiornik wbudowany był w drewnianą podstawę, do której przytwierdzony był również anemometr, i umieszczony na wieży budynku, ówczesnie wchodzącego w skład zespołu klasztorowego zakonu augustianów.

W Żaganiu, w badanym okresie najwilgotniejszy okazał się rok 1788, podczas którego spadło 147% średniej sumy opadów z okresu 1781-1792, najsuchszy był natomiast rok 1790, w którym roczna suma opadów wyniosła 68% normy wieloletniej. Zakres zmienności sum miesięcznych opadów z roku na rok jest znacznie większy. Najsilniejsze ich wahania występowały w listopadzie (od 386% w 1782 r. do 26% w 1785 r.). Najstabilniejsze opady notowano natomiast w kwietniu (od 180% w 1788 r. do 39% w 1786 r.). Porównanie udziału sum miesięcznych opadów atmosferycznych w ogólnej sumie rocznej w Żaganiu w okresie 1781-1792 i Wrocławia w okresie 1971-2000 wskazuje, że roczny przebieg opadów różni się w zależności od okresu. W przebiegu rocznym opadów w Żaganiu minimum opadów występowało w listopadzie, natomiast we Wrocławiu przypadło ono w lutym. W Żaganiu w badanym okresie średnia liczba dni z opadem w ciągu roku wyniosła 157. Wielkość ta różni się od średniej liczby dni z opadem notowanej we Wrocławiu o 14 dni w porównaniu z danymi wziętymi z okresu 1971-2000 i tylko o 4 dni - z okresu 1951-1970.

Adres do korespondencji:

Katedra Meteorologii i Klimatologii,
Wydział Nauk o Ziemi
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
ul. Lwowska 1; 87-100 Toruń
e-mail: rp11@umk.pl